

4 Hodnocení úrovně jazykové gramotnosti

Hodnocení dosažené úrovně jazykové gramotnosti žáků je primárně spojeno s poznatky z analýzy výběrového zjišťování výsledků žáků 4. ročníku základních škol, které se zaměřilo na ověřování míry dosažení vybraných očekávaných výstupů v návaznosti na příslušné RVP. V tomto ohledu směřuje výuka cizího jazyka podle RVP pro základní vzdělávání k úrovni A2 Společného evropského referenčního rámce, pro 1. stupeň základní školy pak k úrovni A1. Obsahově se zjišťování zaměřilo na otázku, na jaké úrovni žáci zvládli využití poznatků vztahujících se k jazykové gramotnosti ve třech oblastech:

- slovní zásoba,
- čtení s porozuměním,
- poslech s porozuměním.

Poznatky výběrového zjišťování byly dále diskutovány v kontextu známek z anglického jazyka na vysvědčení v předchozím roce těch žáků, kteří se výběrového zjišťování účastnili, a dále v kontextu spokojenosti učitelů s dosaženou úrovní jazykové gramotnosti svých žáků.

Při další interpretaci výsledků je potřeba vždy vzít do úvahy omezení, která jsou spojena s měřením úrovně jazykové gramotnosti prostřednictvím testování. Takto je test zaměřen jen na dílčí segment jazykových dovedností žáků, přičemž vliv na dosažené výsledky žáků mohou mít také další obtížně uchopitelné situační faktory (např. nálada žáka). Přes tato omezení jsou takto koncipovaná šetření zdrojem cenných informačních výstupů o úrovni jazykové gramotnosti žáků, a to především v kontextu diskuse se závěry jiných studií zaměřených na jazykovou gramotnost.

4.1 Dosažená úroveň jazykové gramotnosti

Pro hodnocení dosažené úrovně jazykové gramotnosti žáků 4. ročníku základních škol byl primárně využit test zadávaný prostřednictvím inspekčního systému elektronického testování InspIS SET. Základní verze testu obsahovala celkem 73 otázek, přizpůsobená verze testu pro žáky se SVP pak 59 otázek. V rámci základní verze testu se 33 otázek vztahovalo k oblasti poslechu s porozuměním, 25 otázek k oblasti slovní zásoby a 15 otázek k oblasti čtení s porozuměním. Tabulka č. 11 uvádí počty žáků řešících jednotlivé verze testu, přičemž z vyhodnocení byly vyřazeny výsledky se zvláštními charakteristikami²⁴. Pro celkové hodnocení pak byly výsledky žáků v obou testech propojeny na společnou škálu měření²⁵.

Tabulka č. 11 Počty žáků řešících jednotlivé verze testů

	Základní verze testu	Upravená verze pro žáky se SVP
Počet žáků	8 463	476

Žáci 4. ročníku základních škol dosáhli v testu jazykové gramotnosti vysoké průměrné úspěšnosti 92 %, což ukazuje na velmi dobré zvládnutí hodnocených oblastí z jejich strany. To dokládá také více než 90% podíl žáků, jejichž výsledek v testu jazykové gramotnosti spadá do kategorie úspěšnosti 80–100 % (viz graf č. 9). Ačkoli je potřeba opětovně uvést, že se hodnocený test zaměřuje jen na úzký segment jazykové gramotnosti žáků, vyznívá hodnocení úrovně jazykové gramotnosti žáků na 1. stupni základních škol pozitivně.

²⁴ Například extrémně krátká doba řešení testu, vysoký podíl nezodpovězených otázek a další.

²⁵ Aplikován byl za tímto účelem postup založený na neekvivalentních skupinách žáků s kotvícími položkami společnými pro oba testy, a to s využitím *equate package*, blíže viz ALBANO, A. D. (2016). *equate: An R Package for Observed-Score Linking and Equating*. *Journal of Statistical Software*, 74(8), 1–36.